

in epistolam I ad Corinthios VIII

ingit. **De** q. **Igitur** q. d. q. oportet fieri ut dixim? Igitur qui inrimonio iungit virginem bene facit. quia licitum est quod facit. et non iungit cum virgo acq̄scat continere melius facit. **Glo.** melius facit quod apud deum meritum suum collocat et a sollicitudine liberat eam. **Melius** enim est quod licet et expedit. **Q**uod licet et non expedit. **Hic** enim bene vitur malo: ibi vero bene vitur bono. **Bene** vitur quod bono continentiam dedicans deo. **Male** vitur quod bono continentiam dedicans idolo. **Male** vitur quod malo concupiam relaxans adulterio. **Bene** vitur malo concupiam restringens concubio. **Bonus** est pudicitia coniugalitatis. **sed** melius est continentia virginialis vel vidualis **fm glo.** **De** inde cum dicit. **Mulier** alligata est legi. **hic** ostendit quod non similiter coniugata nisi viro mortuo potest contrahere. **ibi** primo ostendit quod coniugata non potest nubere viro vivente. **Secundo** quod viro mortuo potest alij nubere ibi. **Q**uod si dormierit. **tertio** quod melius est illi continere ibi. **Beatorum** autem erit. **quarto** quod debet consilio eius credere ibi. **Puto** autem quod et ego. **De** dicit quod mulier alligata est. **q̄si** dicit. **Qui** non iungit virginem suam melius facit. **et** vere melius. **quod** mulier alligata est. **ut** sic virgo quicquid tempore potest nubere sibi vrozata non. **quod** mulier alligata est legi ita ut non possit nubere alteri quanto tempore vir eius vivit. **Ro. 7.** **Que** autem sub viro est mulier vivente viro alligata est lege viri. **De** inde cum dicit. **Q**uod si dormierit somno mortis. **de** quod dormitione. **Jo. 11.** **Lazarus** amicus noster dormit. **Vir** eius. **Aug.** **Non** dicit pinus. **sed** tertius. **vel** quartus. **vel** quicquid licet. **Hec** nobis diffiniendum est quod non diffinit apostolus. **Quia** nec vllas nuptias debeo damnare nec eis verecundiam numerositatis asserre. **Si** dormierit in quod liberata est a lege viri unde permittit ei nubere. **Hinc** patet quod resurgenti non tenet copulari: **sed** cui vult nubat. **In** nuptiis enim solent habere malos puentus. **ideo** **Be.** 24. **Docemur** puellam et queram? **voluntate** eius. **Subar** in quod tunc in domino. **i.** viro sue religionis naz in dispari cultu prohibitu est in lege matrimonii deut. 7. **Per** hanc licentiam apostoli reuocare sunt omnes pene et infamie. **quod** fm leges infligebant olim mulieri. **secundum** do nubentis infra tempus luctus scilicet ultra annum. **Ergo** in nuptiis exigit personarum legitimitas unde dicitur liberata est. **et** sensus libertas. **Unde** addit. **Cui** vult nubat. **Cultus** paritas. **Quia** subdit. **Tunc** in domino. **De** inde cum dicit. **Beatorum** autem erit. **Hic** ostendit quod melius est illi continere quod nubere dicens. **Quis** liceat ei nubere tunc beatorum erit si sic permiserit se in nuptias. **Et** hoc est consilium meum supra eodem datum habebit enim fructus sexagisimi qui debetur viduis. **Dat. 13.** **Augustinus.** satis ostendit beatam esse post mortem viri. **et** secundo nubentem. **sed** beatorum est non nubens. **De** inde cum dicit. **Puto** autem et ego. **Hic** ultimo ostendit quod debent consilio eius credere quia inspirante spiritu sancto hoc consulit. **Et** hoc est quod dicit. **Puto** autem et ego. **quasi** dicit. **faciendum** est secundum consilium meum quia puto quod et ego sicut ceteri apostoli spiritum dei habent. **Ro. 8.** **Sed** et nos ipsi primitias spiritus habentes. **Hoc** ergo consilium debet impleri et propter fructum sequentem quia beatorum erit et propter consulentis auctoritatem. **quia** secundum consilium meum. **et** propter spiritum dei inspirantem. **quia** puto. **Hic** queritur super illo verbo. **Solo** vos sine sollicitudine esse. **Contra.** **Ro. 12.** **Sollicitudine** non pigri. **Responsio.** **Ibi** loquitur de sollicitudine spirituali hic de temporalit. **Item** super illo diuisus est. **Contra.** **Dee. 10.** **Diuisus** est cor eorum nunc interibunt. **Risio.** **Ibi** loquitur de diuisioe interioris principalis h de diuisioe exterioris. **Item** glo. **ibidem** parti fuit mundo. **Contra.** **Dat. 6.** **Nemo** potest duobus dominis seruire. **Risio.** **Merus** est ita quod equaliter seruat utriusque in eo quod duo id est contrarij sunt. **Item** super illud. **Mulier** in nuptia cogitat que domini sunt: **glo** non cogitat ne damnatur a deo. **Contra.** **Damnari** potest ut pa-

ter in parabola de fatuis virginibus. **Responsio.** **non** cogitat hoc solum. **sed** cum hoc etiam ne offendat sponsum. **Item** super illud. **Et** sit sancta corpore et spiritu. **glo.** **non** potest fieri ut non sit sanctum corpus quo vitur sanctificator spiritus. **Contra.** **spiritus** sanctus vsus est lingua carnis pbe non sancta. **Jo. 11.** **Responsio.** **vitur** ea ut spiritus non ut sanctificator. **Item** **sed** ad id quod honestum est. **Contra.** **ergo** matrimonium turpe. **Responsio** **fm glo.** **Potest** tuius posuit pro comparatio. **Item** super illud. **Qui** non iungit melius facit. **glo.** **hic** scilicet in coniugio bene vitur homo malo. **Contra.** **cuius** vsus bonus est ipsi sum quoque bonus est. **Responsio.** **illud** intelligitur de vsu rei per se scilicet ad quem ordinata est non per accidens scilicet ad quem ex prudentia vtentis ordinat. **Item** glo. **ibidem.** **Melius** est bene vitur bono quod bene vitur malo. **Contra.** **Hoc** difficillius illo. **Responsio.** **loquitur** hic de malo virij non supplicij. **Item** super illo verbo in glo. **due** pmissis. **Contra.** **ergo** due nuptie non sunt a deo. **Responsio.** **Non** ex eo quod due nisi ex consequenti. **Item** si dormierit vir quid dicitur est si resuscitatus? **Re.** **requirit** consensus non? **ad** hoc quod sit inrimonio. **Item** super illud. **puto** quod spiritum dei habent. **Contra.** **Ro. 8.** **Carissimus** quod neque mors neque vita. **Re.** **fm glo.** **si** dicit hoc dubitatio sibi quod in increpado.

Incipit capitulum octauum.

His autem quod idolis sacrificant sciamus. **quod** omnes sciamus habemus. **Sciamus** inflat. **Charitas** vero edificat. **Si** quis autem se existimat scire aliquid: **nondum** cognouit quemadmodum oportet at eum scire. **Si** quis autem diligit deum hic cognitus est ab eo. **De** eis autem que idolis imolant sciamus quod nihil est idolum in mundo. **et** quod nullus deus nisi vnus. **Multi** sunt qui dicantur: **sive** in celo sive in terra. **siquidem** sunt dii multi et domini multi: **nobis** tamen vnus deus pater ex quo omnia: **et** nos in illo. **et** vnus dominus iesus christus per quem omnia: **et** nos per ipsum. **Sed** non in omnibus est scia. **Quidam** autem cum conscientia vsque nunc idoli quasi idolotitum manducant. **et** conscientia ipsorum cuius sit infirma polluit. **Esca** autem non nos commendat deo. **Neque** enim si manducauerimus abundabimus neque si non manducauerimus: **deficiemus.**

Excluso errore circa correctionem criminum: **ca. 5. et 6.** **Item** circa virginitatem et matrimonium. **capitulum septimo:** **hic** exclusio errorum circa esum et abstinentiam ciborum **capitulum octo. et 9. et 10.** **loquens** de his que idolis imolabantur a quibus quis in se licitis abstinere monet. **Primo** allegando eis scandalum infirmorum **ca. 11. et 12.** **Secundo** exemplum sui quod propter alios abstinere a receptione sumptuum licitorum **capitulum nono.** **Tertio** exemplum pene indeorum post tanta beneficia dei in deserto perstratorum **capitulum 10.** **Ergo** propter scandalum proximi exemplo apostoli propter timorem supplicij debemus abstinere a cibis aliquando licitis. **In** primo ostendit quod in se licita est comestio idolotitorum. **Secundo** ostendit quod non licet abstinere propter scandalum frum infirmorum ibi. **Adverte** ne forte. **In** prima primo proponit quod maiores eorum habent sciam de idolotitia. **Secundo** ostendit quod scientiam habent de eis ibi. **De** eis autem quod idolis imolantur. **Tertio** quod quidam infirmi hac scientia carent ibi. **Sed** in omnibus non est scia. **Quarto** quod alij coram eis idolotita edere non debent ibi. **Esca** autem nos si commendat deo. **In** prima primo dicit quod de idolotitis sciamus habent. **Secundo** quod ea sine caritate inutiliter habent ibi. **Scia** autem inflat. **Tertio** ostendit a quibus

in epistolam I ad Corinthios VIII

Dicit ergo. **S** non oibus rē. qm̄ dicat. hoc scim⁹ nos scy qz idoloz nihil est. sed nō in omnibus vt in infirmis est scia hec: rē vere nō est in omnib⁹. Quidā em̄ rē. **E**l sic. Nos scimus qz idoloz nihil est in mundo. Quidā em̄ cū conscientia idoli qz scy putent idoli aliquid diuinuz esse vīqz nunc id est post conuersionē scit ante manducāt idoloz tum id ē d sanctificatis idolis rē hoc nō quasi cibū simplici ter sed quasi idolozitū scy i reuerentiā idoli. rē conscia illozū cum sit infirma polluit p illos scy qz hnt rectam scientiā: s; nō cum charitate p quos in hunc erroz infirmi inducunt deut. 27. **M**aledict⁹ qz errare facit cecū in itinere. **D**ic in nunt qz non cibuz sed conscientia polluit p pecn̄ comedē do ad exemplū malozū. **D**einde cum dicit. **E**ca aut nō cōmendat rē. hic quarto offendit qz corā eis idolozita comedere non debēt. **A**bi primo ondit qz huiusmodi comestio nihil pdest apud deū. **S**ecūdo pbat qz nō pestat ali qd bonum augmentū ibi. **M**eqz em̄ si nō manducaueritis **D**icit h̄scia aut rē. q. d. **I**llis nocet v̄ra comestio. vobis aut non pdest. **E**ca em̄ nos nō cōmendat deo sed recta fides in edendo. **N**am nec **E**saū esu lenticule iustificatus ē nec **Delias** esu carniū pollutus est **Ro. 14.** **N**ō est regnū dei esca r potus **Heb. vlti.** **B**onū est grā stabilire cor nō esca. **D**einde cum dicit. **M**eqz em̄ si nō manducauerim⁹ rē. **H** pbat qd pposuit rē sua ratio talis. **N**ō comedere idolozitū non diminuit bonū: comedere non auget. ergo talis esca sumpta vel non sumpta nihil pdest apud deum r hoc est qz dicit. **M**eqz em̄ si non manducauerim⁹ deficiamus id ē minus ab eo habebim⁹: meqz si manducauerim⁹ abundabim⁹ in virtutib⁹: qz esca ventri nō menti pfcit. r ita cum non sit de veritate vite iusticie r doctrine dimittenda est ppter scandalum.

Lectio secunda.

Videte aut ne forte hec licētia vestra offendiculum fiat infirmis. **S**i quis em̄ viderit eum qz habet scientiā in idolo recumbēt: nonne cōscientia eius cum sit infirma edificabit ad manducandū idolo tita: **E**t peribit infirm⁹ in tua cōscientia frater ppter quē xps mortuus est. **S**ic aut peccantes in fratres r pcutientes conscientiā eorum infirmā. in xpo peccatis. **Q**uapropter si esca scandalizat fratrem meū. non manducabo carnē in eternū ne frēm meū scandalizē. **H**ec est secunda pars huius capituli: superius em̄ ostendit qz i se licita ē comestio idolozitoy. hic monet abstinere ab ea ppter scandalū infirmoy. **A**bi pmo monet ne offendat frēs sua comestioe. **S**ecdo qd pōt offendere ibi **S**i ei qz viderit rē. **T**ertio ondit malū qd inde pōt accidere ibi. **E**t peribit infirm⁹ rē. **Q**uarto pbat se in exemplū abstinētū ibi. **Q**ua ppter si esca scandalizat rē. **D**icit h̄ videte qz qm̄ ad nos nihil pdest vel obest esca ipsa. s; tñ videte ne forte hec licētia v̄ra qz scitis licere vobis comedere de idolozitis offendiculum fiat infirmis in fide qz nodū sciunt idolum nihil esse. **L**euit. 19. **C**ozā ceco non ponas offendiculum. **D**einde cū dicit. **S**i qz viderit rē. hic ondit quōd possunt offendere qz comedendo idolozitū coram infirmis vbi implicat. quattuor pcurrentia ad scandalū. **P**rimo maior scia. **S**ecdo comestio idoloziti publica ibi. **I**n idolo recubentē. **T**ertio occasio scandali accepti ibi. **H**ō: ne conscia eius. **D**icit h̄. si em̄ qz rē. q. d. **E**t vere pōt ēē offendiculum. **S**i em̄ qz infirm⁹ viderit eū qz habet sciam recumbentē in idolo id est in p̄ntia idoli. nōne conscia eius

cum sit infirma p te edificabit id ē p factū tuū ad manducandū idolozita id ē sacrificata in reuerentiā idoli. q. d. sic videns em̄ qz frēm peritū i idolo sacrificata comedere incipit ipse edere nō illa conscientia qz ille scy peritē causat: sed ibi putat esse numē in cuius reuerentiā hoc fiat. **D**einde cū dicit. **E**t peribit infirm⁹. hic ondit malū qd inde pōt accidere. r hoc duplex. **P**rimo scandalū. **P**rimi. **S**ecūdo offensaz p̄nti ibi. **S**unt peccātes rē. **I**n p̄ntia implicat tria. peccantis conditio qz infirm⁹. peccandi occasio. qz in tua cōscia. peccati exaggeratio. qz ppter quē xps mortu⁹ est. **D**icit h̄: r ita peribit infirm⁹ in fide id ē in tua scia frater. i. occasione accepta a tua scia. qz te sapientē videt comedere. putans qz sub idoli veneratione comedas ppter quē saluandū xps mortu⁹ ē. r ita grauitur peccas **Ro. 14.** **H**oli cibo p̄dere illū p qz mortu⁹ est xps. **S**ic aut peccantes in fratres peccato scandali r pcutientes conscientiam eoz infirmā gladio mali exempli. **A**mos. 9. **P**ercute cardinē id est conscientiam r cōmouebunt sup̄luminaria id ē intellectus r affect⁹. **I**n xpo peccatis cui⁹ mēbra sunt. nō ait in xpm̄ fm̄ glo. qz in xpm̄ peccare est xpm̄ negare. i. peccare in fide **I**n xpo peccare est in his qz xpi sunt peccare scy in morib⁹ sicut ille qz in lege est dicit in lege peccare. qz aut in lege non est dicit peccare in legem. **D**einde cum dicit. **Q**ua ppter si esca rē. hic vltimo pponit se in exemplū abstinētie. **A**bi pmo implicat scandalū. **S**ecūdo ex hoc explicat abstinētie. ppositū ibi. **N**ō manducabo rē. **T**ertio puenit dubiū ibi. **H**e frēm meū rē. **D**icit h̄. **Q**ua ppter ne scy peccet in xpm̄ si esca scandalizat frēm meū nō manducabo carnē aliquā non solū idolozita in eternū. s; h̄ ppter scādālū fr̄m abstinendū est quasi a necessarijs vite: in stoma gis a sup̄fluis. r hoc nō ideo qz esca in se mala sit: s; ne scādālizem frātrem meū. **N**ā qz scandalizauerit vnū de pusillis istis expedit ei vt suspendat in collo ei⁹ mola asinaria rē. **Mat. 18. Ro. 14.** **S**ia munda mūdjs. sed malū ē hoc qz p offendiculum manducat. **H**ic querit sup̄ illud. **S**cia infirm⁹. **S**lo. scientia p se inutilis est. **C**ōtra. scia p se bona est qz vtilis. **R**e. **I**nutilis est ad salutē: vtil tñ ad multa alia. **I**te charitas edificat. **C**ōtra. sicut scia inflat nō p causam sed p occasionē sic r charitas. **R**e. **N**ō ē simile qz scia habenti se manifestat. sed nō sic charitas: qz nemo cert⁹ est de charitate. **I**te sup̄ illud. **I**dolū nihil ē glo. **N**aturā deus formauit. sed stulticia hoim formā dedit. **C**ōtra. **D**ne esse est a deo qz ois forma. **R**e. glo. loq̄t de forma puta in nā nō de vera. **I**te ibidē glo. **F**orma hominis in idolo nō est facta p verbū. **C**ōtra. **Jo. 1.** **S**ia per ipsū facta sunt. **R**e. **Q**uis forma hoim in illo sit facta p verbū nō tñ in idolo id ē ad colēdū. **I**te ibidē glo. **I**dolum nihil est qz null⁹ rei qz sit in mundo similitudinē habet. **C**ōtra. nō pōt artifex cogitare vel formare nisi q̄ta vidit. **R**e. **N**ō h̄z similitudinē in toto sed in partib⁹. **I**te sup̄ illud **N**ullus de⁹ nisi vnus glo. hoc dicit ne putet esse deus in idolo. **C**ōtra. **V**e licz sit vn⁹ tñ est vbiqz. **R**e. **I**n idolo ē p̄potentiā nō p̄sidentia v̄ vnionē vt putabāt gentiles. **I**te ibidē glo. **P**s trinitatis nō pōt esse q̄cūqz vn⁹ in tribus. **C**ōtra. cuiuslibet numeri ps est vnitas. **R**e. **T**rin tās non est numer⁹ simplr: s; numer⁹ psonaz. **I**te sup̄ illud. **E**t si sunt qz dicunt dij. **S**lo. p̄cipatione diuinitat⁹ **C**ōtra. diuinitas est imp̄cipabil. **R**e. p̄cipatio hec p causam est non p essentiam. **I**tem ibidem glo. queritur vtrū angeli vocādi sint dij. **R**e. **Q**uis p̄cipet diuinitatē tñ fm̄ glo. non sunt dicendi dij. ppter periculum adorati onis. **I**tem sup̄ illud. **M**obis tñ vnus deus pater glo. trinitas est nobis vnus pater. nō tñ ille qz tertia in trinitate p̄sona alius. **C**ōtra. **I**dem r aduersum diuidunt ens **R**espondeo qz is idem r aduersum diuidant ens creatus non tñ increat⁹. qz ibi est idē p̄ntas in essentia cū diuers

